

Negen roeden=34,5744 m. Dit is de afstand van het middelpunt van de koorbasis tot aan het meetkundig middelpunt van het achterschip, waar het volk stond.

Tien roeden=38,4160 m. Het moeilijks te vinden. De afstand waar vroeger de doopvont stond, nu het rommelkot achteraan in de noordbeuk, tot de plaats van het miraculeus Mariabeeld, waar het in de middeleeuwen op het altaar stond van het noordkoor. Destijds de afstand van de kerkgang, 40 dagen na de geboorte van een kind.

Elf roeden=42,2576 m. Deze afstand vindt men terug tussen de communiebank en de grendel van de buitendeur. In de maçonnieke symboliek is 11 de vereniging tussen de micro- en de macrocosmos.

Twaalf roeden=46,0992m. Dit was een zware dobber voor onze kerk-detective. Het is een warme aanbeveling, waarde lezer, om deze zomer te komen luisteren op ons bezoek aan de kerk van Lissewege!

Dertien roeden=49,9408 m. Is DE hoogte van de toren. Dus nooit een spits gewild; en ook de lngte van de kerk, zonder de torenvoet.

Dertien is geen ongeluksgetal. Dertien is de overgang naar een hogere immanentie.

Veertien roeden=55,7824 m. De bouwmeester spande de koord op veertien roeden voor de lengte van de kerk binnen; en voor de totale lengte van de schuur van Ter Doest,... en op zes roeden voor de breedte van beide prachtige bouwwerken.

Ik heb niet alles gezegd, besluit meester Johan Ballegeer schalks! Want... hoe vreselijk is deze plaats! Is dit niet het huis van God en de Poort des Hemels!?

Een en ander werd tussendoor verduidelijkt met dia's. Dit alles ter voorbereiding van het bezoek deze zomer aan de prachtige kerk van Lissewege, waar Johan het ons allen ter plaatse zal tonen. De vergadering werd besloten door een dankwoord vanwege Voorzitter René De Keyser en met een warm appaus vanwege de aanwezigen aan het adres van de spreker, voor zijn originele met met humor gebrachte voordracht.

----- Bibliografie:

L. Van Hollebeke, Lissew. son église et son abbaye, Brussel 1863.

M. English, Op bedevaart naar O.L.vr. van Lissewege, 1930.

J.L. Victor, L'univers de laparapsychologie et de l'ésotérisme.

E. Martinsart, Romaratin 1976.

M. Baignot, Het H. Bloed en de H. Graal, Elsevier Brussel 1982

E. Bischof, De Kabbala, Schors Amsterdam.

G. Beaujouan, Le symbolisme des nombres à l'époque romane, Cah. de civilisation médiévale, 4 jg. 1961, p. 162 e.v.

Vrijmetselarij in Vlaanderen, Elsevier Sequoia, Brussel 1982.

\$ \$ \$ \$
\$ \$ \$

J. Larbouillat.

4. Het Hof van Watervliet.

25 maart 1984.

Deze voordracht, met bezoek aan het door de V.Z.W. Volkswelzijn gerestaureerde "Hof van Watervliet", in de Oude Burg 27

te Brugge, was voor de Sint-Guthagokring bijna vanzelfsprekend.

In de ruime zaal "Watervliet" mocht Voorzitter R. De Keyser dan ook talrijke leden en belangstellenden verwelkomen. In zijn welkomwoord verwees hij naar Jan III de Baenst, Heer van Oostkerke en destijds de bouwheer van deze voorname herenwoning.

Terloops verwijzen wij naar de studie over de familie "de Baenst", door onze Voorzitter René en gepubliceerd in het "Album De Smet, 1964: Het Kasteel Lembeke te Oostkerke en zijn bezitters; blz. 219 e.v., waarover onlangs een beroepshistoricus ondergetekende mededeelde dat, dank zij deze studie, ~~xxx~~ voor het eerst de genealogie over de familie "de Baenst" correct is opgesteld!

De voordracht en het bezoek werden verzorgd door dhr. Jean-Pierre Esther, historicus verbonden aan de stedelijke dienst voor monumentenzorg; dit in vervanging van Lic. Noël Geirnaert, archivaris bij het Brugs stadsarchief en die verhinderd was.

Het bezoek aan het gebouw werd vooraf ingeleid door een korte historische toelichting over het leven van de bouwheer.

De herenwoning noemde oorspronkelijk het "Hof van Sint-Joris", naar de heerlijkheid van Jan III de Baenst te Sint-Joris-ten-Distel. Pas later werd het huis "Hof van Watervliet" genaamd, naar de 16de-eeuwse bewoner, de humanist Marcus Laurinus, heer van Watervliet, numismaat en mecenas van de drukker Hendrik Goltzius.

De tijdens de restauratiewerken vrijgekomen gebeeldhouwde en gepolychromeerde wapenschilden op de balksleutels, zijn het materieel bewijs dat deze herenwoning werd gebouwd door Jan de Baenst, heer van Sint-Joris-ten-Distel (+1486) en zijn vrouw Margareta de Fever (+1497). Jan III de Baenst behoorde tot de Brugse adellijke kring die zich aan het Bourgondische hof verbond en deel uitmaakte van de raad van de vaak in Brugge residerende Bourgondische hertogen. Samen met Lodewijk van Gruuthuse, Pieter Bladelin, Anselm Adornes, Jean de Gros, e.a. was hij een duidelijk voorbeeld van de Bourgondisering van de hogere klassen in Brugge gedurende de 2de helft van de 15de eeuw.

Jan III de Baenst speelde ook in het stadsbestuur een belangrijke rol - tot driemaal toe was hij burgemeester van schepenen - doch viel in 1477 bij de Bruggelingen in ongenade, daar hij in een politiek geschil met de hertog, te uitdrukkelijk diens kant koos. Zoals Anselm Adornes, had Jan III de Baenst een bedevaart naar het Heilig Land ondernomen. Hij heeft eveneens een belangrijke rol gespeeld in het culturele leven van de stad.

Uit archivalia kon men afleiden dat dit woonhuis vermoedelijk reeds in 1454 was afgewerkt, daar er in dat jaar, tijdens een economische zending van Jan de Baenst naar de hanzestad Lübeck, de stadsmagistratuur er officieel werd ontvangen. We kunnen ons voorstellen dat er geregeld banketten en feesten in Bourgondische stijl werden georganiseerd.

Aan de hand van diapositieven werd vervolgens door de heer J.P. Esthergebouw bouwhistorisch en bouwtechnisch uitgebeeld.

Vóór, en vooral tijdens, de restauratiewerken werden verscheidene bouwelementen blootgelegd, die toelieten het gebouw beter te leren kennen. Zoals het Hof Bladelin in de Naaldenstraat, heeft het huis hier een L-vormige plattgrond met een monumentaal dwarsgebouw en een lager poortgebouw aan de staatzijde. In de binnenhoek van deze twee vleugels bevindt zich de vroegere hoofdtoegang met het nu opengewerkte en prachtig versierde witstenen portaal. Deze vleugels dateren uit de eerste bouwfaze, die circa 1450 kan worden gesitueerd.

In de oksels van de beide vleugels, was er ook de traptoren die aan de straatzijde bovendaks uitstak: het statussymbool van de meeste herenwoningen uit die tijd. Opvallend zijn eveneens de stijkenmerken uit de 15de eeuw: de vensters gevat een doorlopende traveeënnis, baksteenbouw met witsteen voor bepaalde ornamenten. Het binnenhuis in eikenhout, Spiltrappen aan de voor- en achterzijde.

Later op het einde van de 15de eeuw, werd de woning uitgebreid, zodat een omsloten binnenkoer ontstond. In de 16de eeuw werd voorgevel in renaissancestijl verbouwd, waarvan nog belangrijke sporen resten.

Onze erudiete voordrachtgever vestigde ook onze aandacht op de inspanningen van het architectenteam dat bij de aanpassingen van het oude gebouw aan de nieuwe functie, de grootst mogelijke eerbied heeft aan de dag gelegd voor de authentieke laatmiddeleeuwsse elementen. Aan onze huidige vaklieden bracht hij ook een warme hulde voor hun zeer bekwaam vakmanschap. In deze zin is de restauratie van het Hof van Watervliet een illustratie van de actuele tendenzen in de monumentenzorg. De nieuwe vleugel, die bij het betreden van de stemmige binnenkoer, direct in het oog springt, beklemtoont op een boeiende wijze het contrast tussen oud en nieuw.

Bij het uitgraven van de binnenkoer werd in september 1982, een overkoepelde beerput ontdekt. Dit privaat leverde een schat aan bodemvondsten daterend van rond 1600 tot 1760. De studie van deze grbruiksvoorwerpen werd toevertrouwd aan lic. S. Vandenberghe, adj.-conservator bij de Brugse musea. In ruime mate werd rood aardewerk gevonden, steengoed van het Rareense, glas, pijpen, lederen schoenresten, chinees porcelein, tin, e.a.

Na de uitermate interessante voordracht werd vervolgens een bezoek gebracht aan het herenhuis, van zolder tot kelder. Waarna een gezellig samenzijn volgde bij een geurige kop koffie, ons allen aangeboden door de gastheer.

Het begon al te deemster^en wanneer onze Voorzitter zijn dankwoord uitsprak, aan het adres van onze voordrachtgever.

Jacques Larbouillat.

